مقدمه

عصر حاضر را بايد تلفيقي از ارتباطات و اطلاعات دانست. عصري كه بشر در آن بيش از گذشته خود را نيازمند به داشتن اطلاعات و برقراري ارتباط براي كسب اطلاعات مورد نياز مي داند. امروزه با در اختيار داشتن فناوري اطلاعاتي و ارتباطي مختلف و پيشرفته امكان برقراري سريع ارتباط و تبادل سريع اطلاعات بيش از بيش ميسر گرديده است. افراد در هر كجا كه باشند مي توانند آخرين اطلاعات مورد نياز خود را در هر زمينه اي دريافت كنند. اما بي شك بيشترين تأثير پديد آمدن فناوري هاي اطلاعاتي و ارتباطي بر محيطهاي آموزشي بوده است.

فناوري اطلاعاتي و ارتباطات فناوري هاي توانمند سازي هستند كه در تمامي بخش هاي صنعتي و ظواهر زندگي ما بكار مي روند. چگونگي تأثير اين عوامل بر توسعه فناوري اطلاعات و ارتباطات مسأله اي بسيار مهم مي باشد ليكن در مقياس وسيع تر، برآورد پيامدهاي فناوري اطلاعات و ارتباطات در جامعه نيز از اهميت فراواني برخوردار است(۲).

نابرابري واقعي در دسترسي و استفاده از اطلاعات و فناوريهاي ارتباطي بين كشورها و بين گروههاي داخل كشورها (شكاف داخل ديجيتالي) حقيقتي است كه آمار اطلاعات فراواني در تأئيد آن وجود است. اين نابرابري كه خود را بصورت شكاف ديجيتالي نشان مي دهد در كشورهاي كمتر توسعه يافته عميق تر است. براي مثال در سراسر افريقا تنها ۱٤ ميليون خط تلفن وجود دارد. از هر دو نفر آمريكايي يك نفر به شبكه اينترنت متصل است حال آنكه از هر ۲۵ نفر آفريقايي تنها يك نفر به شبكه متصل مي باشد. در بنگلادش براي داشتن يك رايانه هزينه اي برابر با ميانگين ۸ سال حقوق يك فرد لازم است. با وجود اين همة كشورها حتي فقيرترين آنها در صدد افزايش دسترسي به ICT [1] و استفاده از آن هستند(۳).

بطور كلي هر خدمتي كه ارائه مي شود و هر نيازي كه تأمين مي گردد يك محصول است كه مي تواند شامل عقايد مكانها، خوراك، پوشاك و اطلاعات باشد، يكي از اساسي ترين نيازهاي بشر دسترسي به اطلاعات است. تا اطلاعات نباشد امكان تأمين هيچ يك از نيازهاي بشري وجود ندارد.

اطلاعات عنصري است كه همواره با بشر همراه بوده است و به دليل محدود بودن نيازي به [illegible] توجه قرار گرفته است. برقراري ارتباط ميان جوامع و پديد آمدن نيازهاي مختلف و ابداعات گوناگون – اطلاعات نيز اهميت پيدا كرد تا آنجا كه بشر وارد عصري شد كه آن را عصر اطلاعات ناميد(٤).

اهميت و تأثير تكنولوژي اعم از اطلاعات، تجهيزات و فنون در سازمان هاي توسعه يافته و پيچيده امروز و بويژه بيمارستان ها به حدي است كه هر قدر آن سازمان به تكنولوژي هاي مورد نياز و پيشرفته مجهز باشد توانمندتر و موفق تر خواهد بود از طرفي ديگر تصميم گيري صحيح و اثر بخش از سوي مديريت بيمارستان بنايي نشأت گرفته از كار و برنامه عملكردي باشد كه از طريق نظام شبكه بيمارستاني و كامپيوتر كه وظيفه ذخيره و بازاريابي و ارتباط اطلاعات را دارد جمع آوري گردد تكنولوژي بكارگيري آن در تحول و تغيير سازمان اثرات عميقي دارد(۵).

امروزه فناوري اطلاعات و ارتباطات اهميت خاصي داشته و كاربرد آن در سيستم هاي مختلف

1. Information comunication Tecnology

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

Jaws PDF Creator EVALUATION VALUTAZIONE EVALUACIÓN EVALUATION

جامعه روبه افزايش است . پيشرفت سريع تكنولوژي و فناوري اطلاعات، مديران را بر آن داشته تا با استفاده از اين روش تلاش مضاعفي را براي رسيدن به اهداف سازماني، ايجاد بهره وري بهينه از امكانات موجود، كنترل هزينه هاي جاري و رضايت مندي مشتريان خويش نمايند (٦) .
همگام با پيشرفت هاي عظيم در سيستم هاي تبادل اطلاعات به ناچار محيط هاي بهداشتي، درماني هم لازم است به تبعيت از اين انقلاب فرهنگي- اطلاعاتي خود را منجر به ابزار جهت تبادل سريع و دقيق اطلاعات پزشكي و پيرا پزشكي براي اعتلاي سلامت مراجعين نمايند كه اين سيستم [illegible] بيشترين كاربرد را دارند (٧) .
بنابراين بيمارستان ها يكي از مهمترين و پر هزينه ترين بخش سطوح نظام بهداشت و درمان هر كشوري را تشكيل مي دهند كه وظيفه سنگيني را در قبال سلامت آحاد جامعه بر عهده دارند (٦) اين رسالت ايجاب مي كند تا مديران بيمارستان ها در مورد نحوه كيفيت و كميت ارائه خدمات بهداشتي، درماني به بيماران و [illegible] جويان، كنترل هزينه هاي سنگين و سرسام آور درمان، تبادل اطلاعات و انجام آموزش و پژوهش هاي مورد نياز و ساير فعاليت هاي محوله از فناوري جديد استفاده نمايند و روز به روز آن را گسترش دهند يكي از سيستم هاي قوي و كامل در بيمارستانهاي اكثر كشورهاي جهان امروز استفاده قرار مي گيرد سيستم اطلاعات بيمارستاني (HIS) مي باشد كاربري اين سيستم در قسمت هاي مختلف بيمارستان ها با توجه به اهداف و [illegible] حي آن متفاوت است .در اين سيستم بر خلاف روش سنتي همه اطلاعات و خدمات ارائه شده به بيماران بوسيله كامپيوتر ثبت ميگردد در نتيجه موجب تسريع در روند كارها مي شود اما مطالعات موجود نشان ميدهد كه متأسفانه در كشور ما از اين سيستم بيشتر در قسمت هاي اداري استفاده شده است . در استان چهارمحال هم اين سيستم در بيمارستان هاجر (س) شهركرد دايير شده است لذا به منظور بررسي اثر بخشي اين سيستم پژوهشي تحت عنوان بررسي مقايسه اي دو روش HIS و سنتي در ارائه مراقبت به بيماران بيمارستان هاي شهرستان شهركرد درسال ١٣٨٤ انجام گرفت

روش بررسي

در اين مطالعه كه به روش توصيفي از نوع ارتباطي انجام گرفت، نمونه گيري بصورت آسان بود حجم نمونه با انتخاب d= /08، [illegible] ١٥ نفر تعيين شد. a=/05 جامعه پژوهش پرسنل پرستاري (پرستار تكنسين اتاق عمل، تكنسين بيهوشي و [illegible] شاغل در [illegible] بيمارستان هاجر(س) و بيمارستان كاشاني شهركرد بود. در اين پژوهش روش جمع آوري اطلاعات از طريق گزارش نرم پرسنل و بيمار بود. ابزار گردآوري اطلاعات پرسشنامه بود كه از سه قسمت؛ قسمت اول خصوصيات دموگرافيك و قسمت دوم سوالاتي در ارتباط با روش سيستم اطلاع رساني بيمارستاني سنتي بود. كه اين قسمت ١٨ سئوال بود پاسخ هر يك از سئوالات بصورت يك معيار درجه بندي شده از امتياز يك تا ٥ تنظيم شد كه امتياز ١ نشانگر وضعيت به هيچ وجه و امتياز ٥ نشانگر وضعيت خيلي زياد بود. وقسمت دوم پرسشنامه رضايت مندي بيماران كه از ٣٠ سوال تشكيل شده بود پاسخ هر يك از سئوالات بصورت يك معيار درجه بندي شده از امتياز يك تا ٥ تنظيم شد كه امتياز ١ نشانگر وضعيت به هيچ وجه و امتياز ٥ نشانگر وضعيت خيلي زياد بود.
پژوهشگر جهت جمع آوري داده ها به همراه پژوهشگران آموزش ديده به مراكز بهداشتي و درماني مراجعه نمودند پس از معرفي خود

Jaws PDF Creator
EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUATION
[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

به واحدهاي پژوهشي كه واجد شرايط بودند، هدف از انجام پژوهش را بازگو نموده و بعد از اعلام آمادگي واحدهاي مورد پژوهش براي پاسخگويي، پرسشنامه توسط پرسنل و پرسشنامه رضايت مندي توسط بيماران تكميل گرديد و اين روند تا تكميل تعداد نمونه هاي پژوهش ادامه داشت. در نهايت جهت تجزيه و تحليل داده ها از آمار توصيفي و استنباطي استفاده شد. آمار توصيفي جهت ميانگين و انحراف معيار و تنظيم جداول توزيع فراواني مطلق و نسبي ، از آمار استنباطي جهت يافتن ارتباط متغيرها از طريق آزمون كاي دو استفاده شد. تجزيه و تحليل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد. اعتبار علمي ابزار از طريق اعتبار محتوي صورت گرفت. همچنين پايايي ابزار از روش دو نيمه كردن استفاده شد كه ضريب همبستگي حاصل از نمرات دو نيمه آزمون با استفاده از فرمول اسپيرومن براون ۸۹% محاسبه گرديد.

يافته ها

يافته هاي پژوهش بيانگر آن بود كه اكثريت واحدهاي پژوهش را زنان (۸۰%) در محدوده سني ۳۹-۳۰ سال (۴۲/۱%)، داراي تحصيلات ليسانس (۸۲%)، سابقه كار كمتر از ۱۰ سال (۴۸/۲%) و سمت شغلي پرستار(۶۲%) تشكيل دادند كه ۸۵% نمونه ها دوره آموزش كامپيوتر را گذرانده بودند و ۲۲% آنها داراي كامپيوتر شخصي بودند. از اين تعداد در بيمارستان هاجر (س) اكثريت واحد هاي پژوهش را زنان (۸۹%) در محدوده سني ۳۹-۳۰ سال (۴۹%)، سابقه كاري كمتر از ۱۰ سال (۶۵%) و سمت شغلي پرستار (۷۰%) بودند. ۸۲% نمونه ها آموزش كامپيوتر گذرانده بودند و ۲۵% داراي كامپيوتر شخصي بودند. در بيمارستان آيت الله كاشاني اكثريت واحدهاي پژوهش را زنان (۵۲%) در محدوده سني ۳۹-۳۰ سال (۳۸%)، سابقه كار بين ۲۰-۱۰ سال (۵۱%) و سمت شغلي پرستاري (۵۲%) بودند. ۸۸% نمونه ها آموزش كامپيوتر گذرانده بودند و ۲۰ % آنها داراي كامپيوتر شخصي بودند. يافته هاي نشان داد درروش HIS ،نسبت به روش سنتي رضايت مندي بيماران بيشتر (P<۰/۰۵)، خطاهاي انساني كمتر (P<۰/۰۵)، انگيزه شغلي پرسنل پرستاري بيشتر (P<۰/۰۵) و صرفه جويي در وقت بيشتر (P<۰/۰۵) بوده است ولي بين روش HIS نسبت به روش سنتي در ارتباط با افزايش سطح مراقبت از بيماران هيچگونه ارتباط آماري معني داري وجود نداشت. همچنين در روش HIS اكثريت بيماران (۰/۰۶۶) از خدمات ارائه شده تر[illegible] بيمارستان كاملا راضي بودند.ولي در روش سنتي اكثريت بيماران(۰/۰۷۳) ناراضي بودند.

بحث ونتيجه گيري

در اين مطالعه ۱۵۰ نفر از پرسنل مراكز آموزشي و درماني مورد بررسي قرار گرفتند. اكثريت واحدهاي پژوهش را زنان (۸۰%) تشكيل مي دادند. مطالعه بنايي نشان داد اكثريت واحدهاي پژوهش زنان (۹۰%) بودند كه با مطالعه حاضر همخواني دارد همچنين نتايج ساير مطالعات هم مشابه نتايج مطالعه حاضر مي باشد (۷،۸). با توجه به اينكه اكثريت پرسنل پرستاري خانمها مي باشند بنابراين نتايج فوق دور از انتظار نمي باشد. در مورد محدوده سني نتايج مطالعه بقايي با مطالعه حاضر كه بيانگر اين است كه محدوده سني اكثريت واحدهاي مورد پژوهش (۴۲/۱%) در محدوده سني ۳۹-۲۰ سال است همخواني دارد.

نتايج پژوهش حاضر در رابطه با تحصيلات، سابقه كار و سمت شغلي پرستار با نتايج مطالعه بقايي همخواني دارد (۸). همچنين نتايج

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

پژوهش نشان داد اکثریت واحدهاي مورد پژوهش (۸۵%) دوره هاي IT را گذرانده بودند که با نتایج دیگر مطالعات همخواني دارد(۸)، اما نتایج مطالعه نادري پور نشان داد اکثریت واحدهاي مورد پژوهش (۸۸/۸%) عدم آشنایي با کامپیوتر و نداشتن آموزش کافي را بیان مي کردند . اکثریت واحدهاي مورد پژوهش (۷۸%) کامپیوتر شخصي نداشتند. که با نتایج مطالعه بقایي همخواني ندارد(۸). شاید یکي از عوامل، کمبود حقوق و مزایاي پرسنل پرستاري باشد و دیگري عوامل اقتصادي استان چهارمحال و بختیاري مي باشد که بعضي از پرسنل بصورت شرکتي با حقوق و مزایاي بیمار پایین کار مي کردند که در دیگر بیمارستانها این مسئله کمتر دیده مي شود. یافته ها نشان داد درروش HIS ،نسبت به روش سنتي رضایت مندي بیماران بیشتر (P<۰/۰۵)، خطاهاي انساني کمتر (P<۰/۰۵)، انگیزه شغلي پرسنل پرستاري بیشتر (P<۰/۰۵) و سرعه جوابي در وقت بیشتر (P<۰/۰۵) بوده است

که با نتایج دیگر مطالعات همخواني دارد (۵و۶) .

اما نتایج مطالعه فوق با یافته هاي مطالعه نادري پور و همکاران تفاوت دارد علت تفاوت بین نتایج مطالعه فوق با مطالعه حاضر مي تواند به دلیل تفاوت جامعه پژوهش، تعداد نمونه ها، نوع پرسشنامه و روش نمونه گیري باشد (۷و۱۰) . همچنین در روش HIS اکثریت بیماران (۰/۰۶۶) از خدمات ارائه شده توسط بیمارستان کاملا راضي بودند. که نتایج مشابه دیگر مطالعات بود(۱۱).نتایج مطالعه انتظاري نشان داد که اکثریت واحدهاي مورد پژوهش در بیمارستانهائي که خدمات بصورت سنتي ارائه میشود رضي نبودند(۱۲).

با توجه به [illegible] HIS باعث افزایش رضایت مندي بیماران، کاهش خطاي انساني، کاهش انگیزه شغلي پرسنل، صرفه جویي در وقت، شده بنابر این باید امکاناتي فراهم شود که همه بیمارستانها مجهز به سیستم HIS شوند.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران برخود مي داند که از همکاري پرسنل محترم پرستاري دانشگاه علوم پزشکي شهرکرد تشکر و سپاسگزاري نماید

منابع

۱. اصنافي امیررضا، حمیدي علي. نقش فن آوري اطلاعات و ارتباطات در توسعه آموزش و دانش با تأکید بر یادگیري الکترونیکي. مجله مرکز اطلاعات و آمار ایران، شماره ۲، ۳، ص ۱۳۸۴.

2. Emcc, Sector Futures(sec.), The future of IT-Now it's getting personal , Furopean Foundation, 2004,12(3) ;1-5.

۳. رسول رویسي، مرتضي، شکاف دیجیتالي چالشي در برابر کشورهاي درحال توسعه. سایت یاهو، ۱۳۸۴.

4. Kenny, C. Information , communications and poverty, information infrastructure Economist, world Bank, payez , 2000,5(1);2-4.

۵. اکبریان بافقي محمد جواد، پور محمد علي زهرا، مسعودي زهرا . بررسي تأثیر سیستم اطلاعات مدیریت بیمارستاني (HIS) بر عملکرد بیمارستان و فرآیندهاي کار از دیدگاه مدیران و کاربران شبکه در بیمارستان آموزشي افشار یزد. همایش کشوري بیمارستان و فناوري اطلاعات ،کرمانشاه ،۱۷-۱۸ اسفند ماه، ص ۷، ۱۳۸۴ .

۶. اسکندري زهره، سبزي فریدون، رضایي منصوره . بررسي وضعیت HIS از دیدگاه مدیران اجرایي و مدیران خدمات پرستاري مراکز آموزشي درماني کرمانشاه . همایش کشوري بیمارستان و فناوري اطلاعات،کرمانشاه ، ۱۷-۱۸ اسفند ماه، ص۱، ۱۳۸۴ .

۷. نادري پور ارسلان، پور میرزا کلهري رضا، جلالي امیر . بررسي مشکلات پرستاران در ساماندهي برنامه کامپیوتري HIS . همایش کشوري بیمارستان و فناوري اطلاعات،کرمانشاه، ۱۷-۱۸ اسفند ماه، ص۴۰، ۱۳۸۴ .

۸. بقایي، مژگان؛ عسگري، فریبا. بررسي ارتباط بین نگرش نسبت به کاربري اینترنت در مراقبت از بیماران و میزان بکارگیري اینترنتدر پرستاران مراکز آموزشي – درماني شهر رشت. خلاصه مقالات اولین همایش

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]